

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Synopsis Annalium Societatis Jesu In Lusitania

Francus, Antonius

Augustæ-Vindelicorum, M. DCC XXVI.

Annus 1710. Soc. 171.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72313](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72313)

12. In eadem Domo 11. Decembris octogenario major P. Emmanuel ^{P. Emmanuel} Silva ^{Silva.} Egenfis. Docuit Conimbricæ Rhetoricam. Ad sacras conciones singularibus instructus donis, mandavit typis aliquot volumina, quæ magni fiunt, Rexit Collegia Maderense, Portuense, Eborense, totam Provinciam, & postea domum Professam. Postremos annos transegit cæcus, se totum divinis rebus addicens.

13. Conimbricæ 24. Aprilis P. Joannes Coutinius ^{P. Joannes} Pombalensis ^{Coutinius.} natus annos sex & sexaginta. Rector fuit Collegii Cetobricensis, unde retulit tremorem manuum, ob quem deinceps nequit frequentare sacrum suggestum, ubi cum plausu audiebatur. Vulgavit tria volumina, quæ dicit *stomata concionatoria*. Mores hominis pleni erant religione.

14. In eodem Collegio Emmanuel Brandamus ^{Emmanuel} septem menses ^{Brandamus.} vixit post biennium, obiitque Augusti nonâ. Cùm phthisis apparerent indicia ante nuncupata vota, plurimum afflictabatur timore Societatem amittendi. Ajebat enim, se mille mortes velle potius, quàm perdere tantum bonum. Visentem matrem & amplecti conantem, tangi non sustinuit, nec potuit adduci, ut apertis eam oculis intueretur. Tandus pudor, modestia, & verecundia innocentes mores exornabat. Augusti 10. Emmanuel Silva ^{Emmanuel} annos quatuor ^{Silva.} humaniores litteras docuerat, cùm phthisi cœpit contabescere. Mira in eo morum probitas. Pomeridianas horas ferè conterebat orans in templo.

15. In Residentia Passio de Sousa 23. Septembris P. Joannes Rocha ^{P. Joannes} do- ^{Rocha.} mo Portuensis. Conimbricæ eò missus, ut Cœlum vicinum patrio mederetur phthisi. Conimbricæ Rhetoricam tradiderat. Insanum absque necessitate studium extenuavit vires; dabat jam operam Theologiæ. Vitæ integritatem vel ante initam Societatem inde noscas, quòd semel ad turpia allectus, virum potentem horruit castissimus adolefcens, & ab eo tanquam à serpente aufugit. Apud nos DEO, ac libris impensè vacaverat.

16. In Collegio Insulano Michaëlenfi 5. Februarii P. Josephus Barretus ^{P. Josephus} ^{Barretus.} Cantanedienfis. A teneris apparuerunt in eo quædam sanctarum propensionum argumenta. Trimulus erat, cùm nutricem indusio nudare conantem, applicitis utriusque lateri manibus, prohibuit, ne exueretur. Id casu non factum constitit ex aliis occasionibus, quibus infans nudari non fivit. Quamvis esset naturæ vividæ, inutiles æqualium confabulationes, & ludos refugiebat, deditus adeundis templis, & audiendis Missæ sacrificiis. Apud nos vixit instar hominis Angelici. Existimatum est retinuisse ad vitæ extremæ agonem primam gratiam. Ejus mores fecerant tam spectabilem, ut post mortem de rebus, quibus est usus, peteretur aliquid à quàm plurimis, tanquam reliquias servaturis. In ea insula morales scientias tradiderat; deinde rexit Fayalense Collegium: modò redibat in Lusitaniam, sed appulsus ad insulam Michaëlensem occubuit morti ex calculo lubortæ.

Annus 1710. Soc. 171.

1.

AD Augustum mensem anni hujus communem rem Provincie administravit P. Franciscus Tavarus ^{P. Joannes} Vice-Provincialis, ^{Pereira} stante Regis prohibitione, ^{Visitator,} quâ jusserat, ne mandatum ullum Generalis executioni daretur: eâ tandem irâ 10. Julii temperatâ, permissa est communicatio cum Generali, & facultas legendi patentes litteras, quas dederat pro novo Moderatore; in eis constituebat Provincie Visitatorem, & simul Vice-Provincialem P. Joannem Pereiram Collegii Conimbricensis Rectorem; de quo supra memoravimus, Brasiliam Provinciam gubernasse. Fuit hujus Provincie decimus quintus Visitator, nec illi defuerunt labores sequentibus annis explicandi.

2. Vigesima quinta die Martii è Gaditano portu solverunt in Americam ^{Octoginta} Castellanam ^{de nostris Ca-} naves dux divitiis onustæ, ^{stellanis ca-} vehebantur in eis octoginta ^{tate} de Societate ^{pti à Batavis,}

Antonius Franco.

l i i 2

tate. Vix erant egressæ, cum obvias habuere Batavorum naves piraticam exercentes, à quibus comprehensæ, & Ulyssiponem deductæ. Nostri pro Societatis charitate adeunt naves, atque 80. nostros educentes hospicio excipiunt, partitos per domum Professam, Collegium, & Probationis domum. Ibi benignè, & liberaliter tractati ab 7. Aprilis usque ad octavam decimam Maji, quæ pars mari rediit Gades, pars itinere terrestri Bæticam petivit.

Profectus ad
Indiam.

3. Unicus de nostris, nec is Lusitanus, sed Italus P. Constantinus Josephus Beschius ad Malabaricas missiones hoc anno transit, absolutis jam Theologicis studiis.

Duo peccato-
res ad Deum
convertuntur.

4. Contigit in uno ex oppidis, ubi Societas habet Collegium, res satis admiranda. Vir nobilis à multis annis rapuerat domo materna puellam spectabilis formæ; tenebat domi suæ, sed tam secretam, ut solus ipse eam annos octo alloqueretur, solus ferret alimenta. Vix id notum erat obstetrici fidæ. Sex filios ex ipsa susceperat. Cum rapuit, cœlibatu gaudebat: uxore ductâ, renuit puellam: factus viduus eadem utebatur. Ex sexto partu in mortis discrimen conjectæ miseræ status innouit sacerdoti nostro. Hominem convenit, efficaciter suadet, eam sibi jungat conjugem, quod antea ob ignobilitatem puellæ nunquam in animum induxerat. Pater per confessionem expiat puellæ conscientiam, certamque facit de matrimonio contrahendo, ac expedit sine mora facultates ad rem necessarias.

5. Sub hæc canis veneticus capit impetum in fores, tanquam latratu, ac dente aliquem petiturus. Fores clauduntur subito, auditur ibi insolitus, & metuendus strepitus instar sclopeti explosi; dissiliere forium vertebræ. Ex quibus intellexit vir ille dæmonem, quod ab antiquis sedibus migrare coeretur, signis insolitis manifestam fecisse indignationem, ac fugam suam. Id deinceps est expertus, quod cum hæcenus ob consanguineos intus senserit ad nuptias repugnans animum, post illos abeuntis dæmonis strepitus excefferint pariter omnes difficultatum larvæ.

Missio in sal-
tu Barrozo.

6. Novem integris mensibus duo sacerdotes nostri excurrerunt per Interamensem provinciam, & saltum Barrozum; hic ab oriente ad occalum solis extenditur per leucas septendecim, latitudo continet octo leucas. Populus est supra modum rusticus; montes, & itinera aspera, & nive plena. Hujusmodi excursio cœpit Octobri hujus anni, & sequenti est continuata. Abutis nonnulli exterminantur, quos inter sequens. Curiones aliquot post collarum baptismam, humi ponebant in medio templi recens baptismo ablutum infantem. Interrogati cur insolitam rem facerent, respondere; id esse, ut adeat Ecclesiæ possessionem, ostendatque in eam se ingredi. Nam viri simplices audientes per baptismam quemque ingredi Ecclesiam, crasse nimum id intelligentes putabant eam iniri possessionem templi solo ab infante contacto, ut moris est, prædii, aut fundi possessionem adeuntibus. Cætera, quæ peragi solent in similibus excursionibus, cum magno proventu animarum sunt exercita.

In sacello
Residentia
Pernensis lo-
catur Eucha-
ristia.

7. Pernesii 19. Februarii emoritur Elisabetha Sousa vidua exquisitæ virtutis. Annum legavit redditum Pernensi Residentiæ, ut in ejus sacello S. Sylvestri locaretur Eucharistia ad commodiorem populi usum. Jusserat poni super tabernaculum Eucharistiæ Crucifixum sibi relictum à sorore sua moniali, famina tam sancta, ut eam, quemadmodum fama est, sit allocutus idem Crucifixus. Ipsamet Elisabetha afflictatione vexata fundens preces ante sacram effigiem, ex ipsius oculis sanguineas guttas cadentes vidit, quibus conspectis evanuit ingens animi maror. Id narravit suo Confessario. Eucharistia locata in sacello magna solemnitate 24. Junii hujus anni. Ibidem Elisabetha fuerat confepulta.

Moritur P.
Gonsalo Se-
queira.

8. Tribus Conimbricæ præcibus est vitæ filium. Aprilis die quartâ P. Gonsalo Sequeira Castelvicensi, viro multæ prudentiæ, & virtutis. Rexit Portalegrense Collegium, domum probationis Ulyssiponensem, & Collegium Conimbricense. Illud mihi anno ante mortem dixit, quod tam grande est, ut plurimas indicet virtutes; se nempe triennio, quo gubernasset Conimbricense Collegium.

legium; nunquam à Generali, vel Provinciali reprehensum; quòd muneri suo in aliquo defuisset. Nihil etiam levissimum; quo nõset, conscientiam lædi posse, commiserat. Angebatur supra modum scrupulis. In rebus agendis ab omnibus est habitus rectissimus. Nec ullus tam audax inventus, qui censeret contrarium. Non ille curavit hominum respectus, sed merita. Huic prudentiæ adnexuit in re temporaria administranda tam diligentem industriam, ut nunquam Collegii reditus sint visi magis aucti, & cumulari.

9. Scholastici duo phthisi contabuere. Januarii 10. Matthæus de Canto Angrensis ex primaria insulæ nobilitate. Eminuit ingenio ad scientias. Vitavit semper vel umbram detractionis; comis, modestus, humilis, & virtutis studiosus ab omnibus, qui eum novere, reputabatur. Dum Latinas docet litteras, phthisi tentatus, annos quatuor id morbi sustinuit herodæ patientiâ, suum credens theatrum animæ purgandæ. Vigesima septimâ Maji Felix Carvalus Redinensis. Studebat Theologiæ. Nactus cereum genium, aptissimum recipiendis cunctarum virtutum imaginibus. Tempus orandi transigebat ante SS. Eucharistiam. Nemo illo modestior, aut mansuetior.

Matthæus de Canto,

Felix Carvalus,

Annus 1711. Soc. 172.

Nuncio jam Domino Bichio, qui successerat Cardinali de Comitibus, quinquendenniorum toties jactata litigia recruduerunt. Nomine Pontificis denunciavit Visitatori, ne tirones adscriberet, dum non solverentur repetitæ pecuniæ. Id Rex sciens misit, qui nomine suo denunciaret, hujusmodi negotium non ad Societatem, sed ad se pertinere, cujus feriebat jus in Ecclesiis regii patronatûs. Dum Nuncius certum facit Pontificem, non desistit ab tironibus acceptandis. Hæc sunt transacta Aprili mense, quod animadvertere opus est ob eandem molestiam anno sequenti vehementiùs emerfuram.

Tirones admitti prohibetur à Pontifice.

2. Ad Indiam gentium salutis procurandæ novem Lusitani è Tago solaverunt, quinque ex Eborenfi Collegio, tres è Conimbricensi, Coadjutor unus è domo probationis. Multis incommodis navigatio obnoxia: Mossambiquii hybernârunt, mense decimo quarto post relictam Ulyssiponem appulsi Goam.

Profecti ad Indiam,

3. Diem festam S. P. Ignatii Ulyssipone condecorârunt suâ præsentia Serenissimi Reges. Pervigilio horis pomeridianis venit in templum Rex multo commitatu: Ipsâ die Regina cum Infantibus Regis Fratribus; omnes ibi refecerunt animas sacro pane, & audierunt sermonem de S. Patriarchæ laudibus. Serenissima Regina 4. Decembris primogenitam suam enixa est prolem Mariam Principem. Sequenti Januario post puerperium in templo Domûs Professæ Serenissima mater primitias suas inter sacrificium obtulit Deo, ac divo Xaverio. Dono dederat ornamenta pro vestiendo altari, & alia pro sacerdote sacrum facturo præter planetam. Adjecit regalium æreorum centum millia ad paupertatem domûs sublevandam. Ad idem templum processit supplicatio haberi solita pro gratiarum actione.

Reges in festo S. P. Iguatii,

Nascitur Princeps Maria.

4. Julio mense habitus est Ulyssipone Provinciæ conventus ad mittendum Romam Procuratorem, ut moris est unoquoque triennio. Elegere P. Joannem Riberium Ulyssiponensem. Cum Romanæ litteræ primo ab itinere excusassent, quòd aliæ Provinciæ non mitterent suos; venerunt secundæ litteræ, quibus ille jubebatur Romam ire. Verùm quia opportunitas navis deerat, ommissa profectio. In quo tempus ipsum ostendit maximam DEI providentiam adverlus hanc suam Societatem. Nam contra P. Riberium magnopere exacerbaverant Ministri Pontificem. Hujus indignationis causas, ac Patris dimissionem è Societate referam anno sequenti. Timendum fuit, ne, si Romam accessisset, in eum Pontifex gravius aliquid statueret.

Conventus Provinciæ,

5. Scalabitani Collegii scholæ novis auctæ cathedris. Cœpit doceri moralis scientia, ac Philolophia. Scientiam moralem jussit explicari A. R. P.

Novæ cathedræ Scalabi,